

ГАЗОВИЙ ХАБ СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Кулик А.В., Коптєва Г.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Військова агресія росії проти України призвела до суттєвих змін в енергетичному балансі європейського континенту. Наслідком глобальної кризи у центрі Європи і санкційні обмеження країни-агресора стали нові транспортні маршрути природного газу та новий формат енергетичної співпраці. Українська ГТС - природна монополія, яка забезпечує транспортування природного газу споживачам України та країн Європейського Союзу, спроектована для постачання значних об'ємів на європейські ринки і з січня 2020 року є сертифікованим газотранспортним оператором України. Українська ГТС поєднує європейських споживачів з українськими ПСГ, які в 2023 році теж завершили міжнародну сертифікацію і отримали можливість надавати послуги з зберігання природного газу приватних європейських компаній і держав, які не мають власних газосховищ. Таким чином, пропонуючи вільні потужності по зберіганню і транспортуванню природного газу, вітчизняні нафтогазові компанії продовжили інтеграцію українського газового ринку з європейським та посилили енергетичну безпеку Європи. Але головною умовою існування газового хабу є його ліквідність, яка має бути забезпечена через диверсифікацію джерел постачання, вільну торгівлю та рівні права усіх учасників ринку, вільний вибір постачальника, неприпустимість обмеження конкуренції, невтручання держави у функціонування ринку природного газу [1]. Вище переліченим умовам перешкоджають монопольне становище на українському ринку природного газу державної компанії «Нафтогаз України», регуляторні обмеження ціни реалізації механізмом ПСО, відсутність біржових торгів, заборона експорту природного газу приватним газовидобувним компаніям [2]. Українська ГТС та українські ПСГ мають високий рівень імплементації європейського законодавства на ринку природного газу, але втручання держави у функціонування природного ринку та монопольне становище державної компанії «Нафтогаз України» може знівелювати всі досягнення України на шляху інтеграції газового ринку [3-4].

Література:

1. Про ринок природного газу: Закон України від 9 квітня 2015 року № 329-VIII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19#Text> (дата звернення: 08.05.2024).
2. Колісник М. Як Україні стати східноєвропейським газовим хабом. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/02/22/710270/> (дата звернення: 08.05.2024).
3. Полісі-бриф. Газовий хаб: що Україна пропонує українським партнерам. URL: <https://www.dixigroup.org/analytic/polisi-bryf-gazovyj-hab-shho-ukrayina-proponuye-yevropejskym-partneram/> (дата звернення: 08.05.2024).
4. Кулик А.В., Коптєва Г.М. Інтеграція вітчизняної нафтогазової промисловості у європейський економічний простір: тези міжнар. наук.-практ. конференції «Нові горизонти розвитку бізнесу в умовах сучасних викликів. Можливості та механізми підтримки бізнесу в умовах європейської інтеграції» Харків, ДБТУ, 26.04.2024 р.